

Głoska *y*.

W języku japońskim głoska *y* nie występuje, dlatego przysparza wielu problemów uczącym się języka polskiego. Najczęściej jest zastępowana samogłoską *i* lub *e*, albo jedną i drugą - w zależności od pozycji w wyrazie. Zastępstwa powodują niekiedy mieszanie par wyrazowych, np.

była - biła	przyszłość - przeszłość
myła - miła	przygotować - przegotować
wyść - wejść	przyjść - przejść
syn - sen	przypis - przepis

Niekiedy błędy fonetyczne wyglądają jak błędy fleksyjne, np. użycie liczby mnogiej zamiast pojedynczej:

ładny - ładni	miły - miłe
normalny - normalni	dobry - dobre
wygodny - wygodni	ciepły - ciepłe

Poza tym, kiedy u studentów *i* pojawia się zamiast *y* po *sz*, *ź/rz*, *cz*, *dź*, implikuje zmiękczonej, niepoprawną wymowę tych spółgłosek.

Wszystkie głoski: *i*, *y*, *e* są głoskami przednimi. Masa języka jest nieco przesunięta ku przodowi i uniesiona ku górze. Najbardziej przy *i*, a potem kolejno przy *y* oraz *e*. Głoska *y* jest więc wymawiana jako dźwięk pośredni między *i* oraz *e*, dlatego jej korekcja jest trudna. W języku polskim problem z wymową *y* pojawia się niezwykle

rzadko, dlatego nie zostały wypracowane specjalne metody jej nauczania. Podręczniki polecają korygowanie jej tylko za pomocą słuchu. Wydaje się to jednak niewystarczające.

1. Spróbuj „przedłużyć” spółgłoskę: *d*. Dźwięk, który usłyszysz po *d*, będzie głoską *y*.
2. Zwróć uwagę na kształt ust - przy *i* są bardziej rozciągnięte i „uśmiechnięte”, przy *y* - mniej spłaszczone (już się nie uśmiechają).
3. Przy wymowie *e* otwór między wargami jest większy niż przy wymowie *y*.
4. Studenci uczący się języka rosyjskiego, mają podobne problemy. Olga Korotkowa z Uniwersytetu Moskiewskiego, nauczająca tam wymowy również Japończyków, zaleca, aby przy wymawianiu *i* czubek języka znajdował się za dolnymi zębami. Natomiast, aby wymówić *y*, należy unieść czubek języka w górę. Jednak musi znaleźć się on nie wyżej niż nad dolnymi zębami. Ćwiczenie to wymaga jednak obecności logopedy, bowiem przy uniesieniu języka może również nastąpić jego cofnięcie - wtedy *y* będzie miało nieładną „głuchą” barwę.
5. Profesor T. Ishii z TUFSS porównuje wymowę polskiego *y* do *y* w języku angielskim. Pisze: „*y* は、ウとイの中間音で、英語の carry の *y* に似ています”.¹⁴ Autorzy podręcznika pt. „*Język polski*” piszą natomiast, że: „*y* (名称は igrek[イ グレク]) はかりに[い]と表記しますが、英語 sit の *i* と set の *e* の中間の音で、同じく英語 Mary の *y* によく似ています”.¹⁵

ty, dy, fy, wy, py, by, sy, zy, my, ny, szy, ży, czy

chyba, były, aby, gdyby, słaby, ryby, żeby, pytanie, przychodzić, przykład, przyszłość, przyjaciel, szybko, syn, sytuacja, dyplom, dywan, lody, ogrody, dynia, budynek, tydzień, styczeń, tylko, artysta, tysiąc, buty, mylić, mydło, myśleć, czytać, czyj, wysoko, wymowa, wyjść, wycieczka, wystarczy, wyspa, cytryna, język, fabryka, łyżka

Zdolny artysta marzy, aby przyszłość przyniosła apetyt na sztukę.

Myślę, że szybko przyzwyczaisz się do tej sytuacji - wystarczą trzy, cztery tygodnie.

Z podróży na wyspy stary przyjaciel przywozi mi soczyste cytryny.

¹⁴ Zob. 石井 哲士朗(1996).

¹⁵ Zob. S. Kimura, S. Yoshigami, H. Lipszyc (1973).

Ten silny syn Bałtyku nigdy nie odpoczywał, był smutny, ale spokojny.

Gdyby nie pomylił pytań, zdobyłby dyplom z matematyki.

Jak myślisz, czy życiem rządzi przypadek?

Czy wolałbyś być piękny, bogaty i sławny, ale samotny, czy gruby i łysy, ale kochany przez kobiety?

Przypominam sobie, że gdy tylko przyjechał i przywitał się, zaraz wyjął specjalny album, który był pełny dziwnych, białych i czarnych motyli.

Kiedy trochę wypił, opowiadał o różnych przygodach, na przykład o tym, jak myszy straszyły tygrysy.

Dziewczyny były na wycieczce, zwiedzały ogrody „z tysiąca i jednej nocy”.

Chcę mieć normalny pokój - wygodny i przytulny, a nie modny, ale zimny i ciemny.

Może pojechałybyście w styczniu na wykłady dotyczące wymowy w języku polskim?

Wywołanie *y* w izolacji nie jest bardzo trudne. Jednak wprowadzenie tej głoski do sylab i wyrazów może być procesem długotrwałym.

Uważaj na poprawną wymowę *y* szczególnie w wyrazach, w których występuje też *i* lub *e*, np. żeby, silny, ciemny, kobiety itp.

Wiele przymiotników rodzaju męskiego w mianowniku liczby pojedynczej ma w wygłosie głoskę *y*. Zmiana *y* na głoskę *i* lub *e* może przypominać błąd fleksyjny. Oto kilka przykładów: nowy, stary, ładny, czysty, głodny, sławny, różny, spokojny, biały, czarny, zimny, trudny, pełny, zdolny, piękny, smaczny, smutny, kochany, miły, przytulny.